

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Андрій КОВАЛЕНКО

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 24 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«30» серпня 2024 р.

Голова

Громова Н. В., кандидат педагогічних
наук, доцент

Суми 2024

Розробники:

Семеног Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор
Громова Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Ячменик Марина Михайлівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Семеног О. М., докт. пед. наук, проф.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Освітній рівень – бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		3-й, 4-й	3-й, 4-й
		Семестр	
6-й / 7-й		6-й, 7-й	
Лекції			
14 год./16 год			
Практичні, семінарські			
18 год./20 год			
Лабораторні			
Самостійна робота			
56 год./54 год			
Консультації:			
/2 год.			
Вид контролю: іспит			
Загальна кількість годин – 180			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Робоча програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література) підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література). Курс є обов'язковим для підготовки майбутніх учителів української мови і літератури та спрямований на формування методичної компетентності майбутнього фахівця.

Мета вивчення навчальної дисципліни – опрацювати форми, методи і прийоми вивчення різних видів програмового матеріалу на уроках української літератури, методика аналізу художнього твору; сприяти формуванню у загальних та фахових компетентностей, у т.ч. медіаосвітньої компетентності, академічної культури.

Програма навчальної дисципліни відповідає колективній темі кафедри «Текст у сучасних дослідницьких парадигмах» (ДР№ 0121U108213, 2021-2023 рр.), діяльності науково-дослідної лабораторії кафедри української мови і літератури «Академічна культура дослідника в освітньому просторі».

Унікальність дисципліни полягає в тому, що вона читається із урахуванням українсько-польського проекту Innowacyjny uniwersytet i przywództwo. Faza IV: strategie komunikacyjne i relacje uniwersytet-szkoła /«Інноваційний університет та лідерство». Фаза IV: комунікаційні стратегії і відносини: університет школа», який виконується на кафедрі української мови і літератури, а також з урахуванням навчання в школі «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» PISA (читацька грамотність). Програма школи презентує один із напрямів реалізації Модуля Жана Моне «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» (620287-EPP-12020-1-UA-EPPJMO-MODULE), який імплементується в Інституті педагогіки НАПН України.

Регіональний аспект. На лекціях і практичних заняттях опрацьовуємо досвід учителів-методистів Сум і Сумщини (А.Баєва, О.Кузьменко, Н.Шеденко, Т. Панченко та ін.).

Завдання навчальної дисципліни:

- здійснити аналіз актуальних проблем української літературної освіти;
- формувати у студентів: фахово-методичні уміння: проектувати(відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, розробляти навчально-методичне забезпечення), проводити різні види занять, самостійну роботу за фахом у середній школі з урахуванням педагогічних інновацій, знань про індивідуально-вікові особливості молоді; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори); вести позакласну роботу з предмета.
- виконувати дослідницький/медіаосвітній проєкт з актуальних

проблем літературної освіти на засадах академічної доброчесності;

- організувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на формування культуромовних особистостей учнів;
- виховувати у студентів відповідальне ставлення до майбутньої професії, прагнення до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, уміння працювати з фаховими джерелами, медіаджерелами; втілювати нові методичні ідеї у практику навчання предмета, застосовувати педагогічні інновації.

Академічна доброчесність.

У процесі навчання студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності і діяти згідно з Кодексом академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка (2019 р.).

Відповідно до Кодексу Академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка учасники освітнього процесу повинні: діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати навчальні завдання; коректно посилаючись на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf)

Вивчення дисципліни спрямоване на формування компетентностей:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).</p> <p>ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).</p> <p>ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя.</p>
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.</p> <p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і</p>

критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі;

ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати

	<p>результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.</p> <p>ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>ПК 14. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
--	---

2. Передумови для вивчення дисципліни

Оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін: «Вступ до літературознавства», «Українська література», «Методика навчання української мови», «Педагогіка», «Психологія», «Основи наукових досліджень».

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання	
Знання	<p>ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ 2. Знати й розуміти основні лінії шкільного курсу української мови та літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ПРЗ 3. Знати загальні питання методики навчання української мови та української літератури, зарубіжної літератури, методики вивчення окремих тем шкільного курсу української мови та літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; володіти формами, методами і засобами навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 6. Знати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, зарубіжної літератури.</p>

	<p>ПРЗ 7. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, вміти їх використовувати в освітньому процесі.</p> <p>ПРЗ 8. Знати вікові та індивідуальні особливості учнів, методи роботи в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.</p> <p>ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 2. Когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів української мови і літератури, зарубіжної літератури, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.</p> <p>ПРУ 3. Когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПРУ 4. Когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.</p> <p>ПРУ 5. Когнітивні та практичні уміння/навички проектувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу.</p> <p>ПРУ 6. Когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації.</p>

	<p>ПРУ 7. Когнітивні та практичні уміння/навички розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу української мови і літератури, зарубіжної літератури основної школи.</p> <p>ПРУ 8. Когнітивні та практичні уміння/навички інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів в умовах НУШ.</p> <p>ПРУ 9. Когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української та зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі.</p> <p>ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей в організації освітнього процесу, актуальних питань методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики.</p> <p>ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, спілкування з професійних питань усно та письмово.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ПРА 2. Спроможність керувати проектами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі.</p> <p>ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії.</p>

Навчальна дисципліна сприяє формуванню соціальних навичок – міжособистісного спілкування, критичного мислення, комунікації.

Методи навчання: проблемний, дослідницький, діалогічний, проблемнопошуковий, методи активного та інтерактивного навчання, у т.ч. змішаного, офлайн та онлайн-навчання на різних платформах; доповідь,

дискусія, есе, робота в малих групах, рольові дидактичні ігри, мікрОВикладання, рефлексія діяльності та саморефлексія, самонавчання, навчання на основі досліджень, через практику в закладах загальної середньої освіти.

Форми контролю: усне та письмове опитування, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань (авторські конспекти занять, проекти, презентації досвіду вчителя), екзамен.

ОП передбачено написання та захист курсової роботи з методики навчання української мови або української літератури.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в СумДПУ імені А. С. Макаренка. Застосовується накопичувальна 100-бальна система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, проекти, реферати, контрольні роботи, поточний, підсумковий контроль.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент/ка також повинен/на

знати:

- концептуальні напрямки та перспективи розвитку літературної освіти в

Україні;

- проблеми та перспективи розвитку методики української літератури;
- методику проведення основних типів уроків літератури (засвоєння нових знань; формування умінь і навичок; застосування умінь і навичок; узагальнення та систематизації знань; підсумковий та комбінований); методику проведення дистанційних уроків з української літератури;
- шляхи аналізу художнього твору на уроках літератури;
- різноманітність форм і прийомів організації самостійної роботи учнів на уроках літератури;
- критерії оцінювання знань, умінь і навичок учнів із літератури
- різні форми контролю знань і вмінь учнів.

вміти:

- працювати з методичною, нормативно-правовою, програмною документацією;
- сформулювати проблему, визначати мету і завдання дослідження;
- виявляти і використовувати міжпредметні зв'язки;
- орієнтуватися в науково-методичних працях, у довідковій, енциклопедичній літературі;

- володіти ключовими навиками проведення уроків з української літератури;
- готувати методичне забезпечення для проведення різних видів занять та діагностики знань учнів;
- планувати, організовувати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
90-100	<p>Знання: студент на високому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно і точно визначає мету і завдання літературної освіти, реалізовує на високому рівні виховний потенціал уроку літератури, критично і творчо застосовує науково-методичні публікації, аналізує навчально-методичні посібники для вчителя-словесника, знає і характеризує різні типології уроків літератури, пропонує раціональну структуру уроку літератури, вміє правильно визначати навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на високому рівні моделює фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, пропонує доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, пропонує доцільні приклади застосування активних, інтерактивних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, залучаючи ефективні форми роботи, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити із досвідом кращих вчителів міста, області, пропонує форми роботи, спрямовані на розвиток здатності учнів творчо сприймати прочитане, висловлює власну думку про прочитаний текст художнього твору.</p>
82-89	<p>Знання: студент на високому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно визначає мету і завдання літературної освіти, реалізовує на високому рівні виховний потенціал уроку літератури, критично застосовує науково-методичні публікації, критично аналізує навчально-методичні посібники для</p>

	<p>вчителя- словесника, знає і характеризує різні типології уроків літератури, пропонує раціональну структуру уроку літератури, вміє правильно визначати навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на високому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, може пропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, пропонує доцільні приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, залучаючи ефективні форми роботи, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, припускаючись окремих неточностей, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити присутніх із досвідом кращих вчителів міста, області, пропонує форми роботи, спрямовані на розвиток здатності учнів творчо сприймати твору в контексті уроку, пропонує доцільні приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, залучаючи ефективні форми роботи, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, припускаючись окремих неточностей, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити присутніх із досвідом кращих вчителів міста, області, пропонує форми роботи, спрямовані на розвиток здатності учнів творчо сприймати прочитане, висловлює власну думку про прочитаний текст художнього твору.</p>
<p>74-81</p>	<p>Знання: студент на достатньому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, правильно визначає мету і завдання літературної освіти, може реалізувати виховний потенціал уроку літератури, характеризує науково-методичні публікації, аналізує навчально-методичні посібники для вчителя-словесника, характеризує різні типології уроків літератури, правильно визначає навчальну, виховну та розвивальну мету уроку літератури.</p> <p>Уміння: студент на достатньому рівні моделює фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, застосовує</p>

	<p>доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, пропонує доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, демонструє обраний шлях аналізу твору в контексті уроку, допускаючи незначні помилки та самостійно їх виправляючи, пропонує доцільні приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, здійснює ґрунтовний аналіз відвіданого уроку літератури, припускаючись окремих неточностей, залучає раціональні форми зацікавлення учнів особистістю письменника, може ознайомити присутніх із досвідом кращих вчителів міста, області.</p>
<p>64-73</p>	<p>Знання: студент на достатньому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, може визначити мету і завдання літературної освіти, допускаючи неточності в їх формулюванні, враховує виховний потенціал уроку літератури, побіжно характеризує науково-методичні публікації, ознайомлений, але з певними труднощами використовує на практиці.</p> <p>Уміння: студент на достатньому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не застосовуючи доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, може пропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, допускаючи незначні помилки та самостійно їх виправляючи, пропонує окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, складає конспект позакласного заходу з літератури, може передати зміст відвіданого уроку української літератури, припускаючись окремих неточностей.</p>
<p>60-63</p>	<p>Знання: студент на низькому рівні володіє знаннями шкільного курсу української літератури, називає мету і завдання літературної освіти, допускаючи неточності в їх формулюванні, може використовувати інформаційнокомп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховуючи виховний потенціал уроку літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями.</p> <p>Уміння: студент на низькому рівні моделює в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не застосовуючи доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, допускає суттєві помилки, може</p>

	<p>запропонувати окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, може скласти конспект позакласного заходу з літератури, може передати зміст відвіданого уроку української літератури, припускаючись суттєвих недоліків під час його аналізу.</p>
<p>35-59</p>	<p>Знання: студент не володіє знаннями шкільного курсу української літератури, може визначити мету і завдання уроку літератури, допускаючи неточності у формулюванні, не вміє використовувати інформаційно комп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховує виховний потенціал уроку літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями, не називає навчально-методичні посібники для вчителя-словесника.</p> <p>Уміння: студент не може моделювати фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не може запропонувати доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, може запропонувати окремі приклади застосування нетрадиційних методів роботи на уроці літератури, не вміє скласти конспект позакласного заходу з літератури, не може передати зміст відвіданого уроку української літератури.</p>
<p>1-34</p>	<p>Знання: студент не володіє знаннями шкільного курсу української літератури, не визначає мету і завдання уроку літератури, не вміє використовувати інформаційно-комп'ютерні технології в навчальному процесі з літератури, не враховує виховний потенціал уроку літератури, необізнаний із науково-методичними публікаціями, не називає навчально-методичні посібники для вчителя-словесника.</p> <p>Уміння: студент не може моделювати в аудиторних умовах фрагмент уроку з використанням різних форм роботи, не може запропонувати доцільні форми і методи вивчення творів різних жанрів, не може запропонувати доцільні шляхи аналізу тексту художнього твору на уроці літератури, не може запропонувати.</p>

Розподіл балів 3 курс

Поточний контроль					Разом	Підсумк. (екз)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2	РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4				
Тема 1.1. Тема 1.2. Тема 1.3. Тема 1.4. Тема 1.5. Тема 1.6.	Тема 2.1. Тема 2.2. Тема 2.3. Тема 2.4.	Тема 3.1. Тема 3.2. Тема 3.3. Тема 3.4. Тема 3.5.	Тема 4.1 Тема 4.2.	Консульт. т. К/Р	26 +1 2 38	12	50
Поточний контроль							
8 б.	6 б.	6 б.	4 б.	2			
Контроль самостійної роботи							
3	3	3	3	10			

Розподіл балів 4 курс

Поточний контроль					Разом	Підсумк. (екз)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2	РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4				
Тема 1.1. Тема 1.2.	Тема 2.1. Тема 2.2.	Тема 3.1. Тема 3.2. Тема 3.3.	Тема 4.1 Тема 4.2.		27 + 10 = 37	13+12 (за VI I семестр)	50
Поточний контроль							
6 б.	6 б.	9 б.	6 б.				
Контроль самостійної роботи							
2	2	4	2	10			

* За бажанням здобувача з попереднім консультуванням з викладачем можуть враховуватися результати навчання у неформальній освіті (відповідно до

Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка). Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали, ☑ написання й опублікування статті – 7 балів,
- участь/призове місце у творчих конкурсах: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.
- проходження онлайн-курсів – 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом діагностики результатів навчання та методом демонстрування результатів навчання є екзамен.

Методами оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: поточний контроль, моделювання фрагментів уроків, контрольна робота.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

РОЗДІЛ 1. Науково-методичні засади шкільного курсу та уроку української літератури.

РОЗДІЛ 2. Основні теоретико-методичні засади проведення уроку літератури.

РОЗДІЛ 3. Робота з текстом на уроках української літератури.

РОЗДІЛ 4. Цифрові сервіси та онлайн-інструменти на уроках української літератури.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ТА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 1.1. Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна. Проблематика курсу в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» (2016), Законів України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2018), Державного стандарту базової середньої освіти (2020). Академічна доброчесність учасників освітнього процесу.

Тема 1. 2. Історія розвитку методики викладання української літератури. Значення методичної діяльності Т. Бугайко, В.Сухомлинського для теорії і практики шкільного викладання літератури. Видатні українські методисти кінця ХХ століття Б. Степанишин, Є. Пасічник, Н. Волошина. Дослідження сучасних учених-методистів як один із напрямів модернізації літературної освіти.

Тема 1.3. Українська література як навчальний предмет. Культурологічна змістова лінія сучасного уроку літератури. Літературознавча концепція уроку літератури.

Тема 1.4. Учитель-словесник і його професійні якості. Основні критерії ефективності роботи вчителя літератури, його найважливіші якості і професійні вміння. Проблеми педагогічного спілкування учителя й учня на уроках літератури. Методична робота вчителя-словесника. Ресурсний центр професійного розвитку вчителя української мови і літератури. Кабінет української літератури та його різновиди. Самоосвіта вчителя української літератури.

Тема 1.5. Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Нормативне і навчально-методичне забезпечення викладання навчального предмета. Зміст, принципи і побудова програм з української літератури в 5-6 та 7-9 класах. Календарно-тематичне планування уроків.

Принципи побудови чинних підручників. Системний підхід до навчання української літератури.

Тема 1.6. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури. Компетентнісна спрямованість навчання української літератури.

РОЗДІЛ 2.

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 2.1. Навчання української літератури у складних умовах: плануємо гнучкі заняття із застосуванням гнучких методів і прийомів

Сучасний урок літератури. Філософсько-освітні передумови сучасного уроку української літератури. Психолого-педагогічні засади сучасного уроку української літератури. Планування роботи вчителя української літератури: календарно-тематичний та поурочний плани. Форми проведення і види уроків.

Тема 2.2. Методи і форми навчання. Поняття про методи і прийоми навчання. Основні класифікації методів навчання літератури. Інтерактивне навчання.

Залежність вибору методів, прийомів, засобів, видів і форм роботи учнів на уроках української літератури від матеріалу уроку, вікової, психологічної і наукової підготовки учнів та конкретної мети.

Проблемність у навчанні. Літературні навчальні завдання

Тема 2.3. Методика вивчення теорії літератури в школі. Історичний коментар при вивченні літератури в цих класах (знайомство з епохою, в яку жив і творив письменник, із часом написання твору та ін.).

Тема 2.4. Уроки літератури рідного краю.

Позакласна робота з літератури. Форми позакласної роботи з літератури. Методи і прийоми вивчення літератури на факультативних заняттях.

РОЗДІЛ 3.

РОБОТА З ТЕКСТОМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 3.1. Методика вивчення сучасного художнього твору. Основні етапи роботи над твором. Підготовка учнів до сприймання твору. Читання твору і його види. Принципи та шляхи аналізу художнього твору. Аналіз образу-персонажа.

Методика діалогічного прочитання художнього тексту.

Тема 3.2. Вивчення біографії письменника. Принципи та джерела вивчення біографії письменника. Форми і методи вивчення біографії письменника.

Шкільне літературознавство. Опрацювання літературної критики. Засвоєння теоретико-літературних відомостей. Вивчення індивідуального стилю письменника.

Тема 3.3. Різноманітність форм і методів вивчення фольклору. Зв'язок уроків вивчення фольклорних жанрів із позакласною роботою (збирання фольклору, проведення фольклорних свят тощо). Жанри епічних творів, уведених до шкільних програм 5-9-х класів.

Тема 3.4. Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури. Різноманітність прийомів аналізу драматичного твору (коментоване читання, читання за ролями, створення мізансцен).

Тема 3.5. Розвиток мовлення учнів на уроках літератури. Усне і писемне мовлення читачів. Учнівські письмові роботи.

РОЗДІЛ 4.

ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ТА ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 4.1. Сервіси для створення «хмаринок слів» (Word It Out, Word Cloud Generation, Word Art, AnswerGarden тощо), ментальних мап (XMind, FreeMind, iMindMap, MindJet Mindmanager, Edrow Mind Map, Visual Mind тощо), інтерактивних плакатів (Thinglink, Glogster EDU, H5P тощо), коміксів (Bitstrips, Canva, Write Comics, Pixton, StoryboardThat) тощо. створення чатів або постерів у додатках Canva PlayBuzz, Miro, Jamboard; здійснення віртуальних мандрівок у музеї; аналіз фото, документів, пізнавальних текстів, розміщених на віртуальних дошках Jamboard, Padlet; участь в онлайн-опитуваннях, тестуваннях, змодельованих за допомогою Google Forms, Online Test Pad, Poll everywhere тощо.

Тема 4.2. Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.

РОЗДІЛ 5.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 5.1. Особливості сприймання художніх творів учнями 5-6 класів (молодший підлітковий вік). Основні етапи літературного розвитку школярів. Психолого-особистісні фактори, що визначають сприймання художнього твору учнями.

Тема 5.2. Специфіка сприймання літератури учнями 7-9 класів (старший підлітковий вік). Методика організації сприймання епічного твору учнями 7-9 класів.

РОЗДІЛ 6.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 6.1. Методика індивідуальної позакласної роботи. Позакласна робота у системі літературної освіти учнів. Форми позакласної роботи.

Тема 6.2. Організація групової позакласної роботи. Сучасні організаційні форми позакласної роботи з творчо-обдарованими учнями.

Тема 6.3. Проведення масової позакласної роботи. Методика організації масової позакласної роботи в умовах дистанційного навчання.

Тема 6.4. Позакласна робота з української літератури зі здобувачами з особливими освітніми потребами. Позакласна робота з української літератури в інклюзивному класі.

РОЗДІЛ 7.

ІННОВАЦІЇ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В НУШ

Тема 7.1. Інтерактивні методи навчання української літератури. Ефективність інтерактивних методів навчання під час навчання української літератури. Інтерактивні методи навчання як активна взаємодія вчителя і учнів. Активні методи навчання літератури як створення умов для розвитку творчих здібностей учнів.

Тема 7.2. Інноваційні технології та прийоми навчання української літератури в НУШ. Види творчо-розвивальних технологій. Технології проблемного навчання на уроках української літератури. Проєктні технології на уроках української літератури. Мультимедійні технології. Ігрові технології на уроках української літератури. Технологія розвитку критичного мислення на уроках української літератури.

Тема 7.3. Інтегровані типи уроків з української літератури в НУШ. Методика проведення інтегрованого уроку з української літератури.

РОЗДІЛ 8.

ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ

Тема 8.1. Розвиток психологічної компетентності учнів на уроках української літератури. Рекомендації і нормативно-правова база МОН. Формування навичок психологічної стійкості учнів засобами аудіовізуального мистецтва на уроках української літератури. Врахування психологічного стану та соціального впливу на учнів під час добору та презентації творів аудіовізуального мистецтва на уроках української літератури.

Тема 8.2. Формування навичок ментальної самопідтримки та ресурсного наповнення вчителя української літератури.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

3 курс, 6 семестр

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	ко н	сп		лек	пр	кон	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ТА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 1.1. Методика навчання української літератури як наука і навчальна дисципліна.	4	0,5	0,5		3					
Тема 1. 2. Історія розвитку методики викладання української літератури.	4	0,5	0,5		3					
Тема 1.3. Українська література як навчальний предмет.	4	0,5	0,5		3					
Тема 1.4. Учителівсьловесник і його професійні якості.	4	0,5	0,5		3					
Тема 1.5. Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Підручники з української літератури.	4	0,5	0,5		3					
Тема 1.6. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури.	4	0,5	0,5		3					
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 2.1. Сучасний урок літератури	5	1	1		3					

Тема 2.2. Методи і форми навчання.	5	1	1		3					
Тема 2.3. Методика вивчення теорії літератури в школі.	7	2	2		3					
Тема 2.4. Уроки літератури рідного краю.	7	2	2		3					
РОЗДІЛ 3. РОБОТА З ТЕКСТОМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 3.1. Методика вивчення сучасного художнього твору.	6	1	2		3					
Тема 3.2. Вивчення біографії письменника.	5,5	0,5	2		3					
Тема 3.3. Різноманітність форм і методів вивчення фольклору	3,5	0,5			3					
Тема 3.4. Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури.	5,5	0,5	2		3					
Тема 3.5. Розвиток мовлення учнів на уроках літератури.	4,5	0,5	1		3					
РОЗДІЛ 4. ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ТА ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ										
Тема 4.1. Цифрові сервіси та онлайн-інструменти на уроках української літератури	5	1	1		3					
Тема 4.2. Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.	4	1	1		3					
Контрольна робота	5				5					

Консультація до іспиту										
Усього за курс	88	14	18		56					

4 курс, 7 семестр

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	ко н	сп		лек	пр	кон	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

**РОЗДІЛ 5.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ**

Тема 1.1. Особливості сприйняття художніх творів учнями 5-6 класів (молодший підлітковий вік).	7	1	2		4					
Тема 1. 2. Специфіка сприйняття літератури учнями 7-9 класів (старший підлітковий вік).	7	1	2		4					

**РОЗДІЛ 6.
ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Тема 2.1. Методика індивідуальної позакласної роботи	6	1	1		4					
Тема 2.2. Організація групової позакласної роботи	6	1	1		4					
Тема 2.3. Проведення масової позакласної роботи в умовах дистанційного навчання	6	1	1		4					
Тема 2.4. Позакласна робота з української	6	1	1		4					

літератури зі здобувачами з особливими освітніми потребами.										
РОЗДІЛ 7. ІННОВАЦІЇ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В НУШ										
Тема 3.1. Інноваційні технології навчання української літератури в НУШ.	9	1	2		6					
Тема 3.2. Інноваційні прийоми навчання української літератури в НУШ.	10	1	3		6					
Тема 3.3. Інтегровані типи уроків з української літератури	13	2	3		8					
РОЗДІЛ 8. ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ										
Тема 4.1. Розвиток психологічної компетентності учнів на уроках української літератури	13	3	2	2	6					
Тема 4.2. Формування навичок ментальної самопідтримки та ресурсного наповнення вчителів-предметників.	9	3	2		4					
Контрольна робота										
Консультація до іспиту										
Усього за курс	88	16	20	2	54					

3 курс, 6 семестр

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість	
з/п		годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<p>Науково-методичні засади шкільного курсу та уроку української літератури. Своєрідність методики викладання літератури як наука літератури як науки. Складові: історія методики, теорія методики, шкільне літературознавство, практична методика.</p>	2	
2	<p>Програма з української літератури як нормативний документ. Принципи побудови навчальних програм: Системний підхід до навчання української літератури. Дидактикометодичний потенціал програм Формування читацької і ключових компетентностей. Календарно-тематичне планування уроків.</p>	2	
3	<p>Структура і принципи побудови шкільного підручника з української літератури для основної школи. Функції шкільного підручника з української літератури. Вимоги до сучасного підручника з літератури. Особистісно орієнтоване навчання на уроках української літератури. Компетентнісна спрямованість навчання української літератури. Варіантність підручників з української мови для 5 класу закладів загальної середньої освіти.</p>	2	
4	<p>Сучасний урок: основні вимоги, програми, підручники. Культурологічна змістова лінія сучасного уроку літератури. Літературознавча концепція уроку літератури.</p>	2	

5	Принципи вивчення біографії письменника. Особливості вивчення біографічних відомостей в основній школі. Шкільне літературознавство.	2	
6	Моделі уроків вивчення сучасних художніх творів. <i>Мистецький контекст</i> Читацький практикум Методика вивчення творів сучасної української літератури для підлітків.	2	
7	Робота з різними видами текстів (зокрема художніми текстами та/або медіатекстами) у процесі викладання зарубіжної літератури. Інтеграція медіаграмотності у сучасний урок української літератури.	1	
8	Використання в освітньому процесі інтерактивних форм (відповідні інтернетресурси, мультимедіа, електронні книги й бібліотеки, аудіозаписи)	1	
	Усього	14	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Науково-методичні засади шкільного курсу та уроку української літератури.	1	
2.	Структура змісту і принципи побудови навчальних програм з української літератури. Підручники з української літератури.	1	
3.	Сучасний урок літератури	2	
4.	Методи і форми навчання на уроках української літератури	2	
5.	Методика вивчення теорії літератури в школі.	2	
6.	Уроки літератури рідного краю.	2	

7.	Методика вивчення сучасного художнього твору.	2	
8.	Вивчення біографії письменника.	2	
9.	Проблема вивчення драматичних творів на уроках української літератури.	2	
10.	Розвиток мовлення учнів на уроках літератури. Цифрові сервіси та онлайн інструменти на уроках української літератури. Навчання української літератури у вимірах медіаграмотності.	2	
	Усього	18	

3 курс, 7 семестр Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості сприйняття художніх творів учнями 5-6 класів (молодший підлітковий вік).	2	
2	Специфіка сприйняття літератури учнями 7-9 класів (старший підлітковий вік).	2	
3	Методика індивідуальної позакласної роботи. Організація групової позакласної роботи		
4	Проведення масової позакласної роботи в умовах дистанційного навчання. Позакласна робота з української літератури зі здобувачами з особливими освітніми потребами.	4	
5	Інноваційні технології навчання української літератури в НУШ. Інноваційні прийоми навчання української літератури в НУШ.		
6	Інтегровані типи уроків української літератури в НУШ.	2	
7	Розвиток психологічної компетентності учнів на уроках української літератури. Формування навичок ментальної самопідтримки та ресурсного наповнення вчителя української літератури. Профілактика професійного вигорання в умовах війни.	6	
	Тема 4.2.	16	

Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості сприйняття художніх творів учнями 5-6 класів (молодший підлітковий вік).	2	
2	Специфіка сприйняття літератури учнями 7-9 класів (старший підлітковий вік).	2	
4	Методика індивідуальної позакласної роботи. Організація групової позакласної роботи. Індивідуальна та групова позакласна робота з української літератури зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами.	2	
5	Проведення масової позакласної роботи. Позакласна робота з української літератури зі здобувачами з особливими освітніми потребами.	2	
6	Інноваційні технології навчання української літератури в НУШ. Інноваційні прийоми навчання української літератури в НУШ.	3	
7	Інтегровані типи уроків української літератури в НУШ.	3	
8	Розвиток психологічної компетентності учнів на уроках української літератури.	4	
9	Формування навичок ментальної самопідтримки та ресурсного наповнення вчителя української літератури	2	
	Усього	20	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ

ОСВІТИ

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Методичні рекомендації щодо викладання української мови, української літератури, зарубіжної літератури у 2022/2023 навчальному році <https://www.schoolife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-ukrayinskoyi-movy-ukrayinskoyi-literatury-zarubizhnoyi-literatury-u-2022-2023navchalnomu-rotsi/>

Програма з української літератури для 5–9 класів За вимогами

Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>

Професійний стандарт учителя:

<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovihklasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyiosviti>

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5 класу :

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.14.07.pdf> (Яценко Т.О та ін.) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSHpoetar.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6kl.Arkhypova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf>

Аналіз стану шкільної літературної освіти в умовах НУШ. Стратегії реалізації рішень виявлених проблем. <https://www.orioncentr.com.ua/metodychna-chitalna/242-school-literature-education-nus-ideas-vasyl-shulyar>

Освіта України в умовах воєнного стану: Психологічний супровід учасників освітнього процесу в умовах війни //

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analitychn.zbirnykOsvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.Psykholohichnyy.su.provid.uchasnykiv.osvitnoho.protsesu.pdf>

PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. К. : УЦОЯО, 2017. 123 с.

Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація // Українська мова і література в школах України. 2018. № 12. С. 21-28.

Бондаренко Юрій Загальна модель шкільного навчання української літератури : монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 392 с

Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для самостійної роботи студента / П.В. Білоус, Г.Д. Левченко. К. : ВЦ «Академія», 2012. 364с.

Володимир Гладишев, Василь Шуляр **БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ**
<https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/183/171>

Градовський А. В. Українська палітра на європейському тлі: формування у майбутніх учителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору / А. В. Градовський. Черкаси : [б. в.], 2011. 220 с.

Домінанти духовного світу українців : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2010. 300 с.

Жила С. Бачити художній твір як культурний універсум . Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. К. : Педагогічна думка, 2015. С. 38-50.

Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : [монографія] / С. О. Жила. Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2004. 360 с.

Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури / О. О. Ісаєва. К. : Ленвіт, 2000. 184 с.

Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативноінноваційна стратегія) : навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2009. 464с.

<https://lib.iitta.gov.ua/705923/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF.pdf>

Лісовський А. Етюди з методики викладання літератури : навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2013. 105 с.

Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2011.

Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики : [навчальний посібник] К. : ВЦ «Академія», 2010. 520 с.

Методика викладання літератури : термінологічний словник / за ред. А. Ситченка. Київ : Видавничий Дім «ІнЮре», 2008. 132 с.

Наукові основи методики літератури : навчально-методичний посібник / за ред. Н. Волошиної. Київ : Ленвіт, 2002. 344 с.

Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ : Ленвіт, 2000. 384 с.

Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2005. 154 с.

Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : [наук.-метод. посіб.] / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. К. : Вид-во А. С. К., 2004. 192 с.

Пультер С. О., Лісовський А. М. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир: Полісся, 2000. 163 с

Пультер С. О. До питання наукових досліджень з історії розвитку методики викладання української літератури в середній школі.

<http://eprints.zu.edu.ua/10022/1/%D0%9F%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80.pdf>

Сафарян С. І. Проблеми формування читацької компетенції школярів у світлі сучасного змісту шкільної літературної освіти . Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. 2008. № 10. С. 4–6.

Семенов О.М. Методика викладання української літератури у вищих навчальних закладах. Програма . К., Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. 58 с. (Рекомендовано Науково-методичним центром вищої освіти МОН України)

Семенов О. Педагогічна майстерність учителя-словесника в дослідницьких рефлексіях Ніли Волошиної [/ Українська література в загальноосвітній школі. 2013. - № 9. - С. 2-4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2013_9_2

Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.

Семенов О.М., Вовк М.П., Дятленко Т.І, Громова Н.В. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 377 с.

Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах : навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.

Слижук О. Методика викладання української літератури: конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 138 с.

Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.

Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 398 с.

Філіпчук Г. Г. Націєтворчість освіти : Чернівці : Зелена Буковина, 2014. 400 с.

Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв : Іліон, 2014. 553 с.

Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2016. 360 с.

<https://lib.iitta.gov.ua/705923/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E>

[%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF.pdf](#)

Додаткова література:

Наукові, науково-методичні праці викладача, який забезпечує навчальну дисципліну

1. Семенов О. Мовнокомунікативна особистість учителя й учня у художньо-педагогічному дискурсі. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. 180 с.

2. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.

3. «Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни» — посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти, розроблений Громадською організацією «GoGlobal»

спільно з Центром «Розвиток КСВ» та експертною платформою Career Hub у рамках програми «Мріємо та діємо» // <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVjIXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view>.

МЕДІА&ВЧИТЕЛЬСЬКИЙ кампус»:е-посібник / Уклад. Семенов О., Муратова О., Пономаренко Н. П. Суми – Бахмут, 2021. 166 с. https://rctpd.sspu.edu.ua/images/campus/E-posibnyk_MEDIAVCHYTEL.pdf

Ефективні практики навчання на уроках української літератури

<https://www.youtube.com/watch?v=1jPbrbgELYk&t=554s>

Кузьменко Оксана Михайлівна, учителька української мови і літератури Кириківської загальноосвітньої школи I – III ступенів Кириківської селищної ради Охтирського району Сумської області.

Онлайн-сервіси // інтернет-ресурси для організації освітнього процесу

☑ *відеоконтент* (вебінари, ютуб-канали); *соціальні мережі* (Facebook, Twitter, LinkedIn, Google talk, чат Yahoo, Skype, WhatsApp тощо), *аудіоконтент* (подкасти);

☑ освітні платформи (Prometheus, Ed-Era, IREX, портал «На урок»);

☑ *науково-популярні сайти* (Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність» (<https://medialiteracy.org.ua/>), спільнота «Розвиток медіапсихології та медіаосвіти в Україні» (<https://cutt.ly/LWMLvx2>), сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти НАПН України (<http://www.mediaosvita.org.ua>), портал «Детектор Медіа» (<https://ms.detector.media/>), сайт «Ліра.net» спецпроект «Медіагігієна» (<http://uchoose.info/category/kolonky/mediahihiena/>), сайт Stopfake.org (<http://www.stopfake.org>) MediaLab (<https://medialab.online>); ☑

онлайн-посібники, е-словники.

☑ Школа стійкості: онлайн-курс про психологічну підтримку педагогів та учнів //

<https://study.ed->

[era.com/uk/courses/course/2863?fbclid=IwAR2BEijMyEQvAQFVLDAmqcZUUXmA_2nuj9RANQavKyXybuGqBd_CM3ESf0_aem_th_AeNmQGhgg1n01AulY9_-0B39rwNDD17-uHP8M4ap2pV1zzwVN-VIhX4YcyvXFq_K8Y](https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2863?fbclid=IwAR2BEijMyEQvAQFVLDAmqcZUUXmA_2nuj9RANQavKyXybuGqBd_CM3ESf0_aem_th_AeNmQGhgg1n01AulY9_-0B39rwNDD17-uHP8M4ap2pV1zzwVN-VIhX4YcyvXFq_K8Y)